

En europeisk pelare för sociala rättigheter

Statsrådsberedningen

2017-05-31

Dokumentbeteckning

KOM (2017) 250

Meddelande om etablerandet av en europeisk pelare för sociala rättigheter

KOM (2017) 251

Förslag till interinstitutionell proklamation av den europeiska pelaren för sociala rättigheter

C(2017) 2600 final

Commission recommendation of 26.4.2017 on the European Pillar of Social Rights

Sammanfattning

Den 26 april 2017 presenterade kommissionen ett meddelande, en kommissionsrekommendation samt ett förslag till interinstitutionell proklamation (gemensamt uttalande av institutionerna). Meddelandet beskriver syftet och bakgrunden med en europeisk pelare för sociala rättigheter samt hur pelaren ska kunna etableras. Det gemensamma uttalandet består av 20 principer som bedöms vara nödvändiga för väl fungerande och rättvisa arbetsmarknader och välfärdssystem.

Regeringen ser positivt på att kommissionen lagt fram ett förslag om en europeisk pelare för sociala rättigheter och ser förslaget som en möjlighet till ett gemensamt politiskt åtagande som kan bidra till en positiv utveckling i medlemsstaterna. En central utgångspunkt för regeringen är att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna, nationella system avseende

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

I sitt tal om tillståndet i unionen inför Europaparlamentet den 9 september 2015 förklarade kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker kommissionens avsikt att utveckla ett förslag till en europeisk pelare för sociala rättigheter. Syftet med pelaren var att formulera en rad väsentliga principer som bedöms vara nödvändiga för väl fungerande och rättvisa arbetsmarknader och välfärdssystem.

Mellan mars och december 2016 genomförde kommissionen ett offentligt samråd för att samla in synpunkter på det preliminära utkastet till pelaren (se faktapromemoria 2015/16: FPM70). En högnivåkonferens hölls den 23 januari 2017 som avslutning på samrådsprocessen.

Förslaget presenterades den 26 april 2017.

1.2 Förslagets innehåll

Förslaget består av ett meddelande från kommission som beskriver syftet och bakgrunden med en europeisk pelare om sociala rättigheter samt hur kommissionen ser att pelaren ska kunna etableras, en kommissionsrekommendation om den europeiska pelaren för sociala rättigheter samt ett förslag till ett gemensamt uttalande av institutionerna. Kommissionens rekommendation och förslaget till gemensamt uttalande av institutionerna anger 20 principer till stöd för rättvisa och väl fungerade arbetsmarknader och välfärdssystem. De 20 principerna är likalydande i de båda dokumenten.

1.2.1 Kommissionens meddelande om en europeisk pelare för sociala rättigheter

Kommissionen anser att pelaren bör vara en del av en bredare ansats för att främja en mer inkluderande och hållbar tillväxt i Europa genom att förbättra konkurrenskraften, förbättra investeringsklimatet och främja jobbskapande och social sammanhållning. Förslaget riktar sig främst till euroområdet men är tillämpligt för alla medlemsstater som önskar delta.

Kommissionen betonar att flertalet områden som berörs i pelaren i huvudsak rör nationella befogenheter, men att EU också kan, inom ramen för den existerande kompetensfördelningen mellan EU och medlemsstaterna, agera på det sociala området.

På EU-nivå anger kommissionen att olika former av åtgärder kommer att användas för att genomföra principerna. Bland åtgärderna nämns förbättrad tillämpning, uppdatering och komplettering av lagstiftning på EU-nivå, insatser i syfte att stärka den sociala dialogen och arbetsmarknadens parter arbete på EU-nivå, policyvägledning genom samordningen av medlemsstaternas politik inom ramen för den europeiska planeringsterminen samt stöd genom EU-finansiering.

Enligt kommissionen ska pelaren inte medföra en utökning av EU:s befogenheter och ska genomföras inom dessa gränser. Pelaren ska inte heller påverka medlemsstaternas rätt att definiera sina grundläggande principer för system för socialt skydd eller dess genomförande och finansiering. Arbetsmarknadens parter ska enligt förslaget ha en central roll vid genomförandet av pelaren.

1.2.2 Uttalandet om en europeisk pelare för sociala rättigheter

Kommissionens förslag till ett gemensamt uttalande av institutionerna om en europeisk pelare för sociala rättigheter innehåller 20 principer indelade i tre kapitel.

Det första kapitlet benämns ”Lika möjligheter och tillträde till arbetsmarknaden”. Där anges bl.a. att alla har rätt till utbildning och livslångt lärande. Jämställdhet måste säkerställas och främjas på alla områden och kvinnor och män har rätt till lika lön för samma arbete. Alla har rätt till lika behandling och lika möjligheter oavsett kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, ålder eller sexuell läggning. Alla har rätt till stöd och hjälp till arbete. (Principer 1-4)

Det andra kapitlet benämns ”Rättvisa arbetsvillkor”. Det handlar om bl.a. trygg och flexibel anställning, lön, information om anställningsvillkor och skydd i händelse av uppsägning, social dialog och information och samråd. Det tar även upp balans mellan arbete och privatliv, arbetsmiljö och dataskydd. (Principer 5-10)

Det tredje kapitlet benämns ”Socialt skydd och inkludering” och anger bl.a. rätten till barnomsorg, socialt skydd, arbetslöshetsersättning, minimiinkomster, pension, hälso- och sjukvård, stöd och tjänster till personer med funktionsnedsättning, långvarig vård, boende och grundläggande tjänster. (Principer 11-20)

Meddelandet och det gemensamma uttalandet av institutionerna innehåller inte några förslag till nya eller ändrade rättsakter.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget har i sig ingen direkt inverkan på EU-budgeten eller medlemsstaternas budget.

Kommissionen föreslår att stöd ska kunna sökas från strukturfonderna, framförallt Socialfonden (ESF), ungdomslöshetsinitiativet (YEI), globaliseringsfonden (EGF) och fonden för dem som har det sämst ställt (FEAD). Därutöver anser kommissionen att initiativet ska utgöra en referenspunkt för kommande långtidsbudget.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

En av regeringens prioriteringar är ett Europa för jobb och inkluderande tillväxt som bygger på en samverkan mellan tillväxt, konkurrenskraft, sociala framsteg, jämlikhet, jämställdhet och solidaritet. EU återhämtar sig nu från den djupaste ekonomiska krisen på decennier. Regeringen ser mot den bakgrunden positivt på att kommissionen lagt fram ett förslag om en europeisk pelare för sociala rättigheter och ser förslaget som en möjlighet till ett gemensamt politiskt åtagande som kan bidra till en positiv utveckling i medlemsstaterna. Regeringen välkomnar därför att kommissionens förslag inte endast gäller länderna inom euroområdet.

En central utgångspunkt för regeringen är att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna, nationella system avseende arbetsmarknad, sociala frågor och på skatte- och utbildningsområdet samt principerna om subsidiaritet och proportionalitet respekteras. Starka offentliga finanser är en grundläggande förutsättning för hållbara framsteg på det sociala området. Regeringen anser att uppföljningen av pelaren för sociala rättigheter på EU-nivå främst bör ske genom processer för samordning av medlemsstaternas sysselsättnings- och socialpolitik, och vara samstämmig med övriga processer inom den europeiska planeringsterminen. Regeringen verkar för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är i nuläget inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentet antog en resolution om förslaget den 19 januari 2017. Regionkommittén antog ett yttrande den 11 oktober 2016 och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén antog ett yttrande den 25 januari 2017. Kommissionen tog också emot inlägg från 21 regeringar.

2016/17:FPM89

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats. Sakråd har hållits den 19 maj.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt då det inte rör sig om lagstiftningsförslag.

Kommissionen anger att det gemensamma uttalandet inte förändrar eller medför en utökning av EU:s befogenheter utan ska genomföras inom ramen för den existerande kompetensfördelningen mellan EU och medlemsstaterna.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Subsidiaritets - och proportionalitetsavvägningar är för närvarande inte aktuella.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

4.2 Fackuttryck / termer